

<http://www.diva-portal.org>

Postprint

This is the accepted version of a paper presented at *Sjunde nordiska läroplansteoretiska konferensen i Göteborg, 15-16 november.*

Citation for the original published paper:

Alvunger, D., Adolfsson, C-H. (2017)

Bidrag till symposium: Att förstå läroplansreformer – En teoribaserad utvärdering av *Läroplan för grundskolan 2011.*

In:

N.B. When citing this work, cite the original published paper.

Permanent link to this version:

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-69464>

Abstrakt symposium läroplansteorikonferensen

Presentationen bygger på resultat från en delstudie av projektet "Att förstå läroplansreformer – En teoribaserad utvärdering av *Läroplan för grundskolan 2011*" (Lgr11). Lgr11 bär tydliga spår av en standardiseringsrörelse – som utmärker formeringen av utbildningspolicy på transnationell nivå – genom tydligt framskrivna kunskapskrav, ett förbestämt centralt ämnesinnehåll samt specificerade kriterier för bedömning och betygsättning (Sundberg & Wahlström, 2012). Mot denna bakgrund är syftet med detta paper att beskriva och analysera hur Lgr11 omsätts och realiseras på klassrumsnivå genom klassrumsstudier från undervisning i de samhällsorienterade ämnena samhällskunskap, religion, geografi och historia i årskurs 6, i sex olika kommuner. Utifrån den centrala roll som ett föreskrivet kunskapsinnehåll och kunskapskraven har i läroplanen står följande två forskningsfrågor i centrum: Hur och på vilka grunder väljs innehåll för undervisning ut? Vilka dominerande kunskapskonceptioner framkommer i undervisningen?

Studien utgår från ett läroplansteoretiskt ramverk där läroplanen på undervisningsnivå betraktas som "text" (Doyle, 1992). I enlighet med Doyle (1992) menar vi att lärare agerar som "författare" av "läroplanshändelser" i klassrummet och i denna process är eleverna "medförfattare". Förutsättningarna för lärares urval av undervisningsinnehåll analyseras utifrån ramfaktorteorin (Dahllöf, 1967; Lundgren, 1972, 1989). Fokus ligger således på faktorer som såväl möjliggör som inverkar negativt på förutsättningar, processer och resultat i undervisningen. När det gäller analysen av innehållet i undervisningspraktiken används Deng & Lukes (2008) definitioner av kunskapskonceptioner som grund för att klarlägga dominerande mönster: en akademiskt disciplinär och ämnesbaserad kunskapssyn; en praktisk kunskapssyn med utvecklandet av förmågor; en erfarenhetsbaserad kunskapssyn som utgår från att kunskap utvecklas från det eleverna redan vet. Det empiriska materialet består av intervjuer med undervisande lärare, elever och rektorer; undervisningsrelaterat material; och videoinspelade lektioner som transkriberats och kodats.

Cynthia Coburn (2004): Beyond decoupling: Rethinking the relationship between the institutional environment and the classroom. *Sociology of Education* 77, 211-244

Hur beskriver lärare och rektorer på vilka grunder väljs innehåll för undervisning ut? Lgr11 har haft flera implikationer för lärares undervisning. I ljuset av kunskapskraven och mängden innehåll behöver lärare hantera en "stoffträngsel". I detta avseende sker urval av undervisningsinnehåll i tre överlappande faser: **Först i ett kollegialt sammanhang i läsårsplanering och konstruktionen av lokala pedagogiska planeringar (en spännande genre som vuxit fram), därefter individuellt urval för undervisning och bedömning och slutligen interaktivt i samspelet mellan lärare och elev i undervisningssituationen.** Lärarna får tidspress för att hinna med de olika arbetsområdena; kunskaper och förmågor i kunskapskraven måste bedömas inom ramen för **tidsutrymmet avsatt för varje arbetsområde i ämnena.** Därför "lånar" lärare innehåll mellan de olika arbetsområdena och utnyttjar förmågorna i kunskapskraven som ett slags "kitt" för att sammanlänka ämnen. **Förmågor kan liknas vid "powerful knowledge". Hänvisa NW citat i presentationen om ämnesövergripande.**

Eftersom läraren måste se till att eleverna ges möjlighet att uppfylla kunskapskraven domineras undervisningen av ett föreskrivet ämnesinnehåll och fokuseras kring faktakunskaper, förståelse av centrala begrepp och förmågor inom ramen för ämnet. Vår studie visar även att lärare – i varierande grad – väljer bort initiativ i form av frågor och intressen från studenter som hade kunnat innebära en erfarenhetsbaserad diskussion. Grunden för detta är att inte komma bort från det ämnesinnehåll som är i fokus. Lgr11 förefaller således främja en undervisning som domineras av en kombination av en akademiskt disciplinär och ämnesbaserad kunskapssyn och en praktisk kunskapssyn med utvecklandet av förmågor.